

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 467/2020-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského (sudca spravodajca) a zo sudcov Petra Straku a Roberta Šorla predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24 Co 210/2019 z 12. februára 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. mája 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 24 Co 210/2019 z 12. februára 2020.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Trnava (ďalej len „okresný súd“) vyhodnotil podanie sťažovateľky z 29. mája 2019 tak, že toto neobsahuje náležitosti žaloby v zmysle § 127 ods. 1 zákona č. 190/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) v spojení s § 132 ods. 1 CSP, preto uznesením z 11. júna 2019 sťažovateľku vyzval na doplnenie jej podania, odstránenie väd. Sťažovateľka svoje podanie doplnila, okresný súd však dospel k záveru, že napriek tomu je žaloba naďalej nejasná a nezrozumiteľná, v dôsledku čoho uznesením sp. zn. 12 C 54/2019 z 23. júla 2019 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) podanie sťažovateľky z 29. mája 2019 v spojení s jeho doplnením odmietol a žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal.

3. Proti uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, ktoré krajský súd uznesením sp. zn. 24 Co 210/2019 z 12. februára 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) odmietol a žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení krajský súd okrem iného konštatoval:

„Pretože si žalobkyňa v prejednávanej veci povinnosť podať riadne odvolanie nesplnila priamo v podaní, ktorým prejavila úmysel napadnúť uznesenie súdu prvej inštancie, súd prvej inštancie uznesením č. k. 12C/54/2019-25 zo dňa 09.10.2019 vyzval žalobkyňu na doplnenie chýbajúcich náležitostí jej odvolania, pričom ju zároveň poučil o tom, ako má toto doplnenie vykonať. Žalobkyňa na túto výzvu odvolacieho súdu reagovala podaním zo dňa 11.11.2019 doručeným súdu dňa 14.11.2019.

Po preskúmaní predmetného odvolania žalobkyne v spojení s doplnením odvolania odvolací súd zistil, že toto neobsahuje všetky náležitosti vyžadované citovaným zákonným ustanovením, teda nie je z neho vôbec zrejmé, v čom považuje žalobkyňa uznesenie alebo postup súdu prvej Inštancie za nesprávny a tiež čoho sa domáha, zrozumiteľný odvolací návrh, teda akého rozhodnutia odvolacieho súdu o napadnutom rozhodnutí súdu prvej inštancie sa žalobkyňa domáha.

Nakoľko však predovšetkým riadne odvolanie je nutnou podmienkou odvolacieho konania (rovnako ako riadna žaloba je nutnou podmienkou uskutočnenia prvoinštančného konania) a v prejednávanej veci podané odvolanie neobsahovalo podstatné náležitosti odvolania, a to uvedenie odvolacieho dôvodu viažuceho sa k dôvodom napadnutého

rozhodnutia uvedeným v jeho odôvodnení, teda uvedenie, v čom vidí žalobkyňa nesprávnosť napadnutého rozhodnutia alebo postupu súdu prvej inštancie a zrozumiteľného odvolacieho návrhu, odvolaciemu súdu neostalo iné, než po prejednaní veci bez pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 CSP a contrario a podľa ustanovenia § 386 písm. d) CSP odvolanie odmietnuť, keďže pre tento nedostatok odvolania nemožno v odvolacom konaní pokračovať.“

4. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka okrem iného namieta, že krajský súd porušil jej práva tým, že nesprávne považuje jej žalobu za nejasnú, zmätočnú a bez náležitého zdôvodnenia. Podľa tvrdenia sťažovateľky žaloba je adresovaná proti subjektu [REDACTED], ktorá opakovane kreuje fiktívnych dlžníkov. Zdravotná starostlivosť má byť poskytovaná bezplatne. Uvádza, že „*Krajský súd Trnava hrubým spôsobom porušil moje práva na súdnu a právnu ochranu v tom, že ja nespĺňam predpoklady na to, aby mi centrum právnej pomoci priznalo advokáta, nakoľko mám len nepravidelné príjmy, z ktorých ledva vyžijem a okrem toho po predošlých skúsenostiach s centrom právnej pomoci – čo mi advokáti utiekli od prípadov... je na zváženie komu vlastne slúžia advokáti CPP...“*. Žiada tiež o oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu nepravidelných príjmov v súvislosti s ochorením COVID-19.

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Podľa § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľ musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, ak odsek 2 alebo § 35 neustanovuje inak.

9. Podľa § 39 ods. 2 zákona o ústavnom súde každé podanie sa posudzuje podľa jeho obsahu.

10. Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikačné číslo navrhovateľa, ak ide o právnickú osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

11. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

12. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať

- a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody,
- b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody,
- c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí,
- d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

14. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

15. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

III.

Predbežné prerokovanie návrhu

17. Predbežne prerokovaný návrh na začatie konania ústavný súd podľa jeho obsahu (§ 39 ods. 2 zákona o ústavnom súde) vyhodnotil ako ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

18. Ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť nespĺňa všetky zákonom ustanovené náležitosti.

19. Sťažovateľka nie je právne zastúpená tak, ako to vyžaduje § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pričom o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd ani nepožiadala.

20. V ústavnej sťažnosti nie sú náležité a zrozumiteľne vymedzené skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľky dôjsť k porušeniu jej základných práv a slobôd [§ 123 písm. d) zákona o ústavnom súde]. Absentuje tiež petit, teda vymedzenie, akého rozhodnutia sa sťažovateľka domáha (§ 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

21. Napriek uvedenému ústavný súd k výzve adresovanej sťažovateľke na účel odstránenia rekapitulovaných nedostatkov jej ústavnej sťažnosti nepristúpil, pretože po preštudovaní jej obsahu dospel k záveru, že sťažovateľka dostatočne konkrétne identifikovala základné práva a slobody, ako aj zásah orgánu verejnej moci, ktorými k porušeniu jej práv malo dôjsť. Požiadavka hospodárnosti konania pred ústavným súdom v predmetnej veci zároveň nevyžadovala výzvu na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti z dôvodu právneho záveru o nepochybniteľnej neprípustnosti ústavnej sťažnosti, ku ktorému ústavný súd v rámci jej predbežného prerokovania dospel, a ktorá je vysvetlená v ďalšej časti odôvodnenia tohto uznesenia.

22. Vychádzajúc z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy, má sťažovateľ právo domáhať sa ochrany práv a slobôd pred ústavným súdom iba v prípade, ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd.

23. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Za situácie, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku, nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

24. Súčasťou ustálenej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, než podá sťažnosť ústavnému súdu,

požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

25. Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

26. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

27. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

28. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegationis iustitiae (odmietnutia spravodlivosti) [uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 155/2017 z 25. 10. 2017].

29. Za vadný postup súdu, ktorým možno účastníkovi odňať možnosť konať pred súdom, sa považuje aj odmietnutie podania, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania (§ 43 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, s účinnosťou od 1. júla 2016 § 129 ods. 3 CSP, pozn.), hoci pre také rozhodnutie neboli splnené podmienky, pretože sa takým rozhodnutím bráni žalobcovi v realizácii procesného práva domáhať sa ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené na súde (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 144/2011 z 27. 2. 2012, uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 1137/2015 z 13. 12. 2016).

30. Sťažovateľka ústavnou sťažnosťou napáda uznesenie krajského súdu, ktorý odmietol jej odvolanie podané proti uzneseniu okresného súdu. Uznesením okresného súdu bolo odmietnuté podanie sťažovateľky vo veci samej. Krajský súd, ako aj okresný súd odmietli podania sťažovateľky (podanie z 29. mája 2019, odvolanie) pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí. Vzhľadom na skutočnosť, že vo všeobecnosti odmietnutie podania súdom, pre ktoré neboli splnené procesné podmienky, môže založiť porušenie práva na spravodlivý proces, sťažovateľka mala možnosť podať proti napadnutému uzneseniu krajského súdu (ktorým sa konanie končí a ktoré predstavuje rozhodnutie odvolacieho súdu) dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP.

31. Z ústavnej sťažnosti nevyplýva, že by sťažovateľka možnosť podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) využila. Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že proti uzneseniu krajského súdu dovolanie podané nebolo. Nevyužitie zákonnej možnosti podať dovolanie nemožno preto nahradzovať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv; a túto možnosť sťažovateľka v tomto prípade mala.

32. Keďže sťažovateľka ani len netvrdila (tým menej preukazovala), že dovolanie nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa, v okolnostiach jej prípadu ani neprichádzal do úvahy prípadný možný postup ústavného súdu v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

33. Ústavný súd preto považoval za preukázané, že sťažovateľka právny prostriedok, ktorý jej priznáva zákon na ochranu jej základných práv a slobôd, nevyužila. To vedie k aktivácii § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, v dôsledku čoho ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. d) toho istého zákona ústavnú sťažnosť odmietol ako neprípustnú.

34. Ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, preto ústavný súd už osobitne nerozhodoval o žiadosti sťažovateľky o oslobodenie od súdnych poplatkov, pričom k tomuto len pre úplnosť uvádza, že v súvislosti s podanou ústavnou sťažnosťou sťažovateľke žiadna poplatková povinnosť ani nevznikla.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. novembra 2020

Martin Vernarský
predseda senátu